

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

**Проректор з наукової роботи
Микола ДИВАК**

Вересень 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

З ДИСЦИПЛІНИ

«ПЕДАГОГІКА ТА ПСИХОЛОГІЯ ВИЩОЇ ШКОЛИ»

ступінь вищої освіти – доктор філософії
галузь знань – С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини
спеціальність – С2 Політологія
освітньо-наукова програма – «Політологія»

Кафедра освітології і педагогіки

Форми навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практичні заняття (год.)	СРС (год.)	Разом (год.)	Залік (сем.)
Денна	1	1	36	18	96	150	1

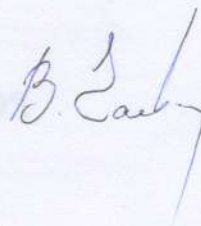
**Тернопіль – ЗУНУ
2025**

Робоча програма складена на основі освітньо-наукової програми «Політологія» підготовки доктора філософії галузі знань С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини, спеціальності С2 Політологія, затвердженої Вченою радою ЗУНУ (протокол №8 від 26 червня 2025 року).

Робочу програму склала професор кафедри освітології і педагогіки, доктор педагогічних наук, кандидат психологічних наук, професор **Ребуха Лілія Зіновіївна**

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри освітології і педагогіки, протокол № 1 від 26 серпня 2025 р.

Завідувач кафедри освітології і педагогіки,
д.пед.н., професор

Володимир ЧАЙКА

Гарант освітньо-наукової програми
«Політологія»
д. політ. н, професор

Олег РУДАКЕВИЧ

№ п/п	Ім'я	П.І.О.	С.П.	С.П.	С.П.	С.П.
1	Чайка	Володимир	Олександрович	1978	10	10

**СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Педагогіка та психологія вищої школи»**

1. ОПИС ПРОГРАМИ

Дисципліна – «Педагогіка та психологія вищої школи»	Галузь знань, спеціальність, СВО, НК	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 5	Галузь знань галузь знань – С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини	Статус дисципліни – Нормативна Мова навчання – українська
Загальна кількість годин - 150	Спеціальність – С2 Політологія	Рік підготовки: Денна – 1 Семестр: Денна – 1
	Освітня програма – освітньо- наукова програма – «Політологія»	Лекції: Денна – 36 год. Практичні заняття: Денна – 18 год.
	Ступінь вищої освіти – доктор філософії	Самостійна робота: Денна – 96 год.
Вид підсумкового контролю - залік		

2. МЕТА І ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ПЕДАГОГІКА ТА ПСИХОЛОГІЯ ВИЩОЇ ШКОЛИ»

2.1. Мета вивчення дисципліни.

Метою викладання навчальної дисципліни «Педагогіка та психологія вищої школи» є формування у майбутніх докторів філософії системи знань про закономірності педагогічної та психологічної діяльності у ЗВО, розвиток професійно-педагогічної компетентності, оволодіння сучасними методами навчання і виховання студентів як важливих складових викладацької практики, а також підготовка до ефективної організації освітнього процесу та взаємодії на паритетних засадах зі здобувачами освіти у вищій школі.

2.2. Завдання вивчення дисципліни.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Педагогіка та психологія вищої школи» є:

- опанування понятійно-категорійним апаратом з вивченої дисципліни;
- усвідомлення психолого-педагогічних закономірностей професійного становлення та особистісного зростання майбутніх фахівців;
- оволодіння передовими формами, методами та засобами навчання і виховання студентів та розвиток умінь їх застосовувати у фаховій діяльності;
- формування власного стилю науково-педагогічної діяльності та професійного спілкування;
- сприяння розвитку рефлексивно-особистісного наукового мислення, необхідного для здійснення дослідницької діяльності на рівні доктора філософії;
- досягнення психолого-педагогічної майстерності та культури професійної діяльності;
- розвиток умінь здійснювати педагогічну рефлексію та постійне професійне самовдосконалення

2.3. Передумови та післяумови вивчення дисципліни.

Пререквізити вивчення дисципліни передбачають наявність систематичних та ґрунтовних знань відповідно до програми Єдиного вступного випробування з методології наукових досліджень.

Постреквізити вивчення дисципліни розглядаються як підґрунтя для науково-дослідницької діяльності за темою кваліфікаційної роботи, підготовки дисертації.

2.4. Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни

ЗК01 здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу

ЗК02 здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел

СК04 здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті.

2.4. Результати навчання

РН03 розробляти та реалізовувати наукові та/або прикладні проекти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі наукові та технологічні проблеми політичних наук з врахуванням етичних, соціальних, економічних та правових аспектів

РН08 організовувати і здійснювати освітній процес у галузі політичних наук, формувати його наукове, навчально-методичне та нормативне забезпечення, розробляти і викладати спеціальні навчальні дисципліни у закладах вищої освіти

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ ДИСЦИПЛІНИ «ПЕДАГОГІКА ТА ПСИХОЛОГІЯ ВИЩОЇ ШКОЛИ»

Тема 1. Загальні засади педагогіки вищої школи

Загальні основи педагогіки вищої школи. Предмет, завдання, функції, місце в структурі педагогічних наук. Вища освіта як органічна складова системи неперервної освіти. Основні принципи розвитку вищої школи. Структура вищої освіти. Сучасні методологічні аспекти педагогіки вищої школи. Науково-педагогічний процес у ЗВО: сутність, структура, етапи, закономірності, принципи.

Тема 2. Предмет і завдання психології вищої школи

Виникнення психології вищої школи як нової галузі психологічних знань. Предмет та об'єкт психології вищої школи. Основні завдання психології вищої школи. Зв'язок психології вищої школи з іншими галузями наукового знання, психологічний аспект державних стандартів вищої освіти. Основні завдання педагогіки і психології вищої школи відповідно до Закону України «Про вищу освіту».

Тема 3. Педагогічні інновації в умовах модернізації вищої освіти

Інноваційні процеси в системі освіти. Інновації як ключова складова діяльності ЗВО Закон України «Про вищу освіту» про інновації у ЗВО. Сутність педагогічної інноватики, основні категорії та поняття. Шляхи оновлення системи вищої освіти. Сучасні технології – підґрунтя оновлення професійної підготовки викладача. Інноваційний університет як чинник модернізації освітньо-наукової сфери та розбудови суспільства знань. Структура педагогічної технології і вимоги до її проектування. Ефективність інноваційних педагогічних технологій.

Тема 4. Психологічні засади освітнього процесу у ЗВО

Проблема адаптації абітурієнтів до освітнього процесу у вищій школі. ЗВО як один із провідних чинників соціалізації студента як майбутнього фахівця. Психологія студентської групи. Психологія навчально-професійної діяльності студентів. Психологія педагогічної діяльності, особистості педагога й педагогічного колективу в ЗВО. Психолого-педагогічні проблеми виховної роботи та педагогічного спілкування в ЗВО. Забезпечення психологічної готовності студентів до майбутньої професійної діяльності.

Тема 5. Форми організації навчального процесу у ЗВО

Зміст освіти і навчання. Методи навчання. Форми організації учбової діяльності. Принцип єдності змісту і форми. Загальні форми організації учбової діяльності: індивідуальна парна, групова, колективна. Особливості специфічних форм організації навчання: лекції, семінарські, лабораторно-практичні заняття, спецкурси, спецсемінари, курсове і дипломне проектування та ін. Самостійна (дидактично керована) робота студентів. Імітаційні та ігрові форми організації учбової діяльності студентів: ділові ігри, рольові ігри та ін. Специфіка та ефективність ділових і рольових ігор. Методичні системи педагогів-новаторів. Характеристика програмованих, проблемних, дослідницьких, імітаційних методів навчання. Психолого-педагогічні основи застосування навчальних засобів: підручників, учбових посібників, макетів, моделей, технічних засобів автоматизованих навчальних систем та ін. Дидактичні функції навчальних засобів. Комп'ютеризація навчання у вищій школі. Формування digital-skills. Сервіси для дистанційного навчання: платформи для он-лайн конференцій.

Тема 6. Лекція як форма навчання у ЗВО

Педагогічні технології вивчення курсу, дисципліни. Підготовка та організація студентської аудиторії у проведенні оглядової, науково-пізнавальної лекції та лекції у запитаннях і відповідях, оглядової, тематичної, лекції-брейнстормінгу, дискусії, полілогу. Психолого-педагогічні аспекти, що зумовлюють методику і техніку оптимальності лекційного дійства. Мультимедійна презентація як сучасний засіб навчання. Види презентацій: електронні; слайдові (Microsoft Office PowerPoint, Powerbullet Presenter, Quick Slide Show); нелінійні мультимедійні інтерактивні презентації (Prezi, Google Presentations, SlideRocket). Підготовка лекції у вигляді електронної презентації з використанням можливостей MS PowerPoint. Основні вимоги до використання презентацій та типові

помилки лекторів під час виступу. Формування вмінь при презентації як дії, (презентування, демонстрація). Способи створення презентації в MS PowerPoint. Основні критерії оцінки освітніх презентацій: оптимізація зображень; вплив кольору; розміщення зображень; використання списків; анімаційні ефекти; розташування інформації на сторінці; розгалужена навігація.

Тема 7. Методика проведення семінарських, практичних, лабораторних занять

Семінарські і практичні заняття, їх характеристика. Семінарські заняття як дієва форма розвитку продуктивного мислення студентів під час обговорення проблем, втягування їх в колективну пізнавальну діяльність. Класифікація семінарських занять: залежно від складності, об'єму і вимог; залежно від мети: семінар-повторення і систематизації знань; за формою проведення. Семінарське заняття. Практичні заняття як своєрідна форма зв'язку теорії з практикою, яка слугує для закріплення теоретичних знань шляхом залучення студентів до вирішення різних навчально-практичних та пізнавальних завдань, відпрацювання навичок тлумачення і застосування нормативно-правових актів, спеціальної літератури, технічних засобів. Створення ситуації успіху для студентів. Проведення пробних і конкурсних відкритих занять.

Тема 8. Самостійна робота студентів. Методика оцінювання, контролю знань студентів

Сутність самостійної роботи у вищій школі. Організація діяльності студентів під час практичних занять, модульного оцінювання. Рівні самостійної роботи студентів: репродуктивний, реконструктивний, творчий. Метод портфоліо.

Місце і функції оцінки та контролю результатів учбової діяльності в структурі педагогічного керівництва. Критерії та система оцінювання. Педагогічні вимоги до контролю в процесі навчання: об'єктивність, систематичність, надійність. Зміст, форми, методи та види контролю. Методи фронтального опитування. Диференціація оцінювання. Тестовий контроль якості знань. Використання сервісів для швидкого опитування, як-от: Kahoot, Google-forms, Quizlet, Proprofs, ClassMarker, Plickers, Easy Test Maker.

Тема 9. Психологічні засади інтерактивного навчання

Знаково-контекстне та лабораторно-клінічне навчання. Оволодіння сучасними інтерактивними практиками викладання: класифікація інтерактивних лекцій; методи фасилітації в освітньому процесі: мозкові штурми, техніки запитань, модераційні картки, ранжування, евристична бесіда, синектика; метод кейсів: особливості проектування та застосування; ділові та рольові ігри як інструмент формування навичок студентів, види ігор, алгоритм створення та застосування; метод проектів, Sturt-up-стратегія; сторітелінг як метод активного навчання; формування навчального тренінгового заняття за циклом Колба; розробка та застосування майндмепінгу; особливості коучингу в освітньому процесі як засобу сприяння, допомоги студентам в пошуку їх власних рішень у будь-якій складній професійній ситуації, як інструмент для оптимізації людського потенціалу та ефективної діяльності (формулювання розумних та досяжних цілей за методикою SMART; досягнення цілей та системного вирішення проблем за методикою GROW; стратегічне планування та розробка карти дій за технікою SWOT-аналізу); публічне представлення спільно розробленого проекту у мастер-майнд групі.

Тема 10. Психолого-педагогічні особливості діяльності викладача

Особливості педагогічної діяльності науково-педагогічного працівника ЗВО. Основні функції та напрями діяльності науково-педагогічного працівника ЗВО. Психолого-педагогічна структура діяльності науково-педагогічного працівника. Вимоги до особистості науково-педагогічного працівника ЗВО. Професійні компетентності сучасного викладача, його педагогічна етика та академічна доброчесність у діяльності викладача. Професійний розвиток і самовдосконалення викладача вищої школи.

Психолого-педагогічна модель особистості викладача ЗВО. Вимоги до професійно важливих якостей викладача вищої школи. Психологічні вимоги до сформованості емоційно-вольової сфери викладача. Психологічні вимоги до характерологічних властивостей викладача вищої школи. Психологічний аналіз педагогічних здібностей викладача та можливості розвитку. Вимоги до рівня педагогічних вмінь, навичок та знань викладача.

Діагностування та оцінювання основних рейтингових показників особистості та ефективності праці викладача. Викладач як медіатор між студентами та навчальним матеріалом.

Тема 11. Педагогічна майстерність викладача ЗВО

Самопрезентація та самопозиціонування як необхідні елементи в роботі сучасного педагога. Професійні педагогічні здібності та шляхи їх формування. Психологія педагогічної творчості. Психолого-педагогічні і методичні особливості організації різних видів учбових занять. Етико-психологічні проблеми взаємодії викладачів і студентів. Педагогічна техніка викладача вищої школи. Причини, ознаки та наслідки синдрому професійного вигорання. Профілактика синдрому професійного вигорання.

Elevator pitch як ефективний метод самопрезентації. Педагогічний артистизм як складова педагогічної майстерності викладача вищої школи. Умови і методи формування педагогічного артистизму викладача вищої школи. Сучасний викладач – впевнений користувач онлайн платформ (Coursera, Udacity, Khan Academy, edX, Udemy, Prometheus).

Тема 12. Формування та розвиток особистості студента у ЗВО

Студент як суб'єкт навчально-професійної діяльності. Студентство – найкультурніша частина молоді в усіх країнах, важливе джерело відтворення інтелігенції. Особистість студента як єдина динамічна структура. Основні чинники його розвитку й становлення. Взаємодія основних факторів формування особи майбутнього фахівця: середовища, виховання, професійного навчання. Новоутворення студентського віку. Суперечливості та кризи студентського віку. Криза ідентичності. Адаптація студента до навчання у вищому навчальному закладі. Особливості соціалізації у студентському віці.

Тема 13. Психологічний аналіз педагогічної взаємодії викладача та студента

Психологічні проблеми взаємин викладачів і студентів. Оптимізація взаємин викладачів і студентів як чинник становлення особистості майбутнього фахівця. Психологічні бар'єри педагогічної взаємодії. Психологічні бар'єри педагогічної взаємодії.

Особливості професійно-педагогічної комунікації у ЗВО. Професійно-педагогічне спілкування й типологія особистості викладача вищої школи. Сутність феномену «професійно-педагогічної комунікації». Загально-філософські, психолого-педагогічні основи теорії комунікації. Ознаки професійно-педагогічної комунікації як системи. Система комунікативних умінь. Культура спілкування і педагогічний такт. Педагогічні ситуації в діяльності викладача. Оптимізація процесу навчання та виховання.

Готовність до професійно-педагогічної комунікації. Критерії сформованості професійно-педагогічної комунікації. Етика взаємостосунків, розвиток міжособистісних стосунків, етикет. Спілкування: види, рівні, засоби, сторони та функції. Психологічні механізми взаєморозуміння в спілкуванні.

Невербальна комунікація та її види. Комунікація, перцепція та інтеракція у просторі міжособистісної взаємодії. Поняття про психологічну сумісність.

Тема 14. Природа педагогічних конфліктів в педагогічній сфері та шляхи запобігання їх виникненню

Історіогенез поглядів на природу конфліктів. Типологія конфліктів та причини їх виникнення. Анатомія та динаміка конфлікту. Рівні та предмет конфліктів в педагогічній сфері: структура, сфера, динаміка. Конфлікт у взаємодії. Поведінка викладача вищої школи у конфліктній ситуації. Прояви особистості в конфліктній ситуації. Стилі виходу із конфліктних ситуацій. Управління конфліктом. Ігрові методи вирішення конфліктів. Педагогічні ситуації та задачі, методика їх вирішення. Психологічні механізми безконфліктного спілкування (техніки активного слухання, техніки відкритих та закритих питань, уникнення бар'єрів взаєморозуміння, психологічне айкідо, прийоми амортизації (безпосередньої та профілактичної), асертивна поведінка, попередження маніпуляцій, визначення психологічних тригерів). Емоційний інтелект. Підходи до цілеспрямованого формування емоційного інтелекту (тренінги емоційного інтелекту).

**4. СТРУКТУРА ЗАЛКОВОГО КРЕДИТУ
ДИСЦИПЛІНИ «ПЕДАГОГІКА ТА ПСИХОЛОГІЯ ВИЩОЇ ШКОЛИ»**

Тематика залкового кредиту	Кількість годин			Контрольні заходи
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	
Тема 1. Загальні основи педагогіки вищої школи	2	2	6	розв'язання кейсів, професійно-етичних дилем, практичних завдань
Тема 2. Предмет і завдання психології вищої школи	2		7	розв'язання кейсів, професійно-етичних дилем, практичних завдань
Тема 3. Педагогічні інновації в умовах модернізації вищої освіти	2		7	розв'язання кейсів, професійно-етичних дилем, практичних завдань
Тема 4. Психологічні засади освітнього процесу у ЗВО	4	2	6	тестові та практичні завдання
Тема 5. Форми організації навчального процесу у ЗВО	2	2	7	розв'язання кейсів, професійно-етичних дилем, практичних завдань, коротке повідомлення
Тема 6. Лекція як форма навчання у ЗВО	4	2	7	розв'язання кейсів, професійно-етичних дилем, практичних завдань; мікрвикладання
Тема 7. Методика проведення семінарських, практичних, лабораторних занять	4	2	7	розв'язання кейсів, професійно-етичних дилем, практичних завдань; мікрвикладання
Тема 8. Самостійна робота студентів. Методика оцінювання, контролю знань студентів	2		7	виступи на науково-практичних заходах; результатів виконаних завдань та досліджень
Тема 9. Психологічні засади інтерактивного навчання	2		7	командні та індивідуальні проекти; презентації результатів виконаних завдань та досліджень; мікрвикладання
Тема 10. Психолого-педагогічні особливості діяльності викладача	2		7	розв'язання кейсів, професійно-етичних дилем, практичних завдань; мікрвикладання
Тема 11. Педагогічна майстерність викладача ЗВО	4	4	7	розв'язання кейсів, професійно-етичних дилем, практичних завдань; мікрвикладання
Тема 12. Формування та розвиток особистості студента у ЗВО	2		7	командні та індивідуальні проекти; презентації результатів виконаних завдань та досліджень; мікрвикладання
Тема 13. Психологічний аналіз педагогічної взаємодії викладача та студента	2	2	7	командні та індивідуальні проекти; презентації результатів виконаних завдань та досліджень; мікрвикладання
Тема 14. Природа педагогічних конфліктів в педагогічній сфері та шляхи запобігання їх виникненню	2	2	7	командні та індивідуальні проекти; презентації результатів виконаних завдань та досліджень; мікрвикладання
РАЗОМ	36	18	96	Залік

5. ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ З ДИСЦИПЛІНИ «ПЕДАГОГІКА ТА ПСИХОЛОГІЯ ВИЩОЇ ШКОЛИ»

Практичне заняття № 1

Тема: Загальні основи педагогіки вищої школи.

Мета: Сформувати у здобувачів освіти цілісне бачення теоретичних основ педагогіки та психології вищої школи, розкрити їх предмет, основні категорії, принципи й закономірності освітнього процесу у ЗВО та розкрити взаємозв'язок педагогіки і психології з іншими галузями знань.

Питання для обговорення:

1. Предмет, завдання, функції, місце педагогіки вищої школи в структурі педагогічних наук.
2. Науково-педагогічний процес у ЗВО: сутність, структура, етапи, закономірності, принципи.
3. Предмет та об'єкт психології вищої школи.
4. Зв'язок психології вищої школи з іншими галузями психології, психологічний аспект державних стандартів вищої освіти.
5. Основні завдання педагогіки і психології вищої школи відповідно до Закону України «Про вищу освіту».

Хід заняття:

1. Дискусійне обговорення основних положень теми.
2. Розв'язання кейсів, професійно-етичних дилем, практичних завдань.
3. Ділова гра.

Практичне заняття № 2

Тема: Психологічні засади освітнього процесу у ЗВО.

Мета: Систематизувати та поглибити знання аспірантів за темою, формувати уміння самостійно використовувати набуті знання та навички у майбутній професійній діяльності.

Питання для обговорення:

1. Проблема адаптації абітурієнтів до освітнього процесу у вищій школі.
2. ЗВО як один з провідних факторів соціалізації студента як майбутнього фахівця.
3. Вікові особливості студентської молоді та їх роль у становленні особистості.
4. Активізація навчально-пізнавальної діяльності студентів.
5. Забезпечення психологічної готовності студентів до майбутньої професійної діяльності.

Хід заняття:

1. Дискусійне обговорення основних положень теми.
2. Аналіз конкретних ситуацій.

Практичне заняття № 3

Тема: Форми організації навчального процесу у ЗВО

Мета: Ознайомити студентів із формами організації навчального процесу у ЗВО, розкрити сутність і особливості різних форм навчальної діяльності та охарактеризувати сучасні методи навчання та навчальні засоби, зокрема використання інформаційно-комунікаційних технологій і сервісів дистанційного навчання; сприяти формуванню цифрових навичок і розвитку здатності ефективно застосовувати різні форми організації навчальної діяльності.

Питання для обговорення:

1. Форми організації навчального процесу у ЗВО та в чому полягають їх особливості?
2. Самостійна робота студентів у навчальному процесі та шляхи підвищення її ефективності?
3. Можливості імітаційних, ігрових та дистанційних форм навчання для підвищення якості освіти
4. Дидактичні функції навчальних засобів у навчальному процесі.

5. Комп'ютеризація навчання у вищій школі та формування digital-skills у студентів.

Хід заняття:

1. Дискусія за підготовленими питаннями.
2. Узагальнення основних положень теми, відповіді на запитання студентів.
3. Підготувати коротке повідомлення про одну із сучасних форм організації навчання у ЗВО.

Практичне заняття № 4

Тема: Лекція як форма навчання у ЗВО.

Мета: Розкрити сутність лекції як провідної форми організації навчального процесу у ЗВО, ознайомити студентів з особливостями підготовки та організації різних типів лекцій, а також проаналізувати психолого-педагогічні аспекти, що визначають методика і техніку ефективного проведення лекційного заняття.

Питання для обговорення:

1. Підготовка та організація студентської аудиторії у проведенні тематичної, оглядової, науково-пізнавальної лекції та лекції у запитаннях і відповідях, лекції-брейнстормінгу, дискусії.
2. Психолого-педагогічні аспекти, що зумовлюють методика і техніку оптимальності лекційного дійства.
3. Мультимедійна презентація як сучасний засіб навчання. Види презентацій.

Хід заняття:

4. Дискусійне обговорення основних положень теми.
5. Розв'язання кейсів, професійно-етичних дилем, практичних завдань.
6. Мікрвикладання.

Практичне заняття № 5

Тема: Методика проведення семінарських, практичних занять, лабораторних занять.

Мета: Розкрити особливості методики проведення семінарських і практичних занять, лабораторних занять у закладах вищої освіти, охарактеризувати їх структуру та дидактичні можливості, ознайомити з критеріями та системою оцінювання і контролю навчальних досягнень, а також проаналізувати психологічні чинники ефективного проведення заняття.

Питання для обговорення:

1. Семінарські і практичні заняття, їх структура та характеристика.
2. Критерії та система оцінювання навчальних досягнень студентів.
3. Психологічні особливості проведення навчального заняття.

Хід заняття:

1. Дискусійне обговорення основних положень теми.
2. Розв'язання кейсів, професійно-етичних дилем, практичних завдань.
3. Мікрвикладання.

Практичне заняття № 6, 7

Тема: Педагогічна майстерність викладача ЗВО

Мета: Систематизувати та поглибити знання аспірантів за темою, формувати уміння самостійно використовувати знання та навички у процесі вивчення дисципліни.

Питання для обговорення:

1. Педагогічна майстерність викладача ЗВО. Професійні педагогічні здібності та шляхи їх формування.
2. Педагогічна техніка викладача вищої школи. Профілактика синдрому професійного вигорання.
3. Адаптація студентів до навчання у ЗВО та їх розвиток.
4. **Пізнавальна діяльність студентів.**
5. Використання і врахування закономірностей і властивостей перцептивних процесів в процесі викладання.

Хід заняття:

1. Дискусійне обговорення основних положень теми.
2. Розв'язання кейсів, професійно-етичних дилем, практичних завдань.
3. Мікрвикладання.
4. Інтерактивна презентація аспірантами літературного джерела у форматі живої бібліотеки. (На прикладі опрацьованої статті: Крижановська, А. Психологічні бар'єри професійного зростання викладача закладу вищої освіти. Психосоціальні ресурси особистісного та соціального розвитку в епоху глобалізації: матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції (м. Тернопіль, Західноукраїнський національний університет, 3-4 листопада 2023 р.). Тернопіль: ЗУНУ. 2023. С. 170–173).

Практичне заняття № 8

Тема: Психологічний аналіз педагогічної взаємодії викладача та студентів.

Мета: Розкрити психологічні особливості педагогічної взаємодії між викладачем і студентами, охарактеризувати види, рівні, засоби та функції спілкування у навчальному процесі, проаналізувати психологічні механізми взаєморозуміння.

Питання для обговорення:

1. Спілкування: види, рівні, засоби, сторони та функції.
2. Культура спілкування і педагогічний такт.
3. Психологічні механізми взаєморозуміння в спілкуванні.

Хід заняття:

1. Дискусійне обговорення основних положень теми.
2. Розв'язання кейсів, професійно-етичних дилем, практичних завдань.
3. Мікрвикладання.

Практичне заняття № 9

Тема: Природа педагогічних конфліктів в педагогічній сфері та шляхи запобігання їх виникненню.

Мета: Розглянути сутність і динаміку педагогічних конфліктів, а також ознайомити здобувачів освіти з методами розв'язання конфліктних ситуацій та формуванням навичок безконфліктного педагогічного спілкування.

Питання для обговорення:

1. Педагогічний конфлікт: структура, сфера, динаміка.
2. Педагогічні ситуації в діяльності викладача, методика їх вирішення.
3. Психологічні механізми безконфліктного спілкування.

Хід заняття:

4. Дискусійне обговорення основних положень теми.
5. Розв'язання кейсів, професійно-етичних дилем, практичних завдань.
6. Мікрвикладання.

6. САМОСТІЙНА РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Самостійна робота (далі СР) є основним засобом засвоєння здобувачами навчального матеріалу в позааудиторний час без участі викладача. Обсяг і зміст СР визначається робочою програмою та робочим планом в межах встановленого обсягу годин із навчальної дисципліни, методичними вказівками викладача. СР здобувача забезпечується системою навчально-методичних засобів: конспектами лекцій, підручниками, навчальними та методичними посібниками, монографічною літературою і періодикою.

Навчальний матеріал, передбачений навчальним планом для засвоєння здобувачем в процесі СР, виноситься на підсумковий контроль поряд з навчальними матеріалом, який опрацьовувався при проведенні навчальних занять. Викладач проводить діагностику якості СР здобувача на індивідуальних заняттях (консультаціях).

Для успішного вивчення і засвоєння дисципліни «Педагогіка та психологія вищої школи» здобувачі вищої освіти повинні володіти значним обсягом інформації, частину якої вони отримують і опрацьовують під час самостійної роботи.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Тема 1. Загальні засади педагогіки вищої школи

Проаналізуйте предмет, завдання та функції педагогіки вищої школи. Поясніть, чому педагогіка вищої школи є необхідною для підготовки фахівців у галузі політології. Складіть таблицю, де порівняйте 6 основних принципів розвитку вищої освіти (гуманізація, демократизація, науковість, інноваційність, інтеграція освіти і науки, академічна свобода). Для кожного принципу визначте: сутність, приклад реалізації у ЗВО; можливий вплив на підготовку політологів.

Тема 2. Предмет і завдання психології вищої школи

Проаналізуйте зв'язок психології вищої школи з іншими галузями знань (педагогіка, соціологія, медицина, психотерапія). Наведіть приклади практичного застосування психологічних знань у підготовці студентів-політологів. Складіть коротке есе на тему: «Роль психології вищої школи у формуванні особистості сучасного політолога» (обсяг: 1 сторінка).

Тема 3. Педагогічні інновації в умовах модернізації вищої освіти

Проаналізуйте інноваційні процеси в системі освіти та їх роль у модернізації вищої школи. Дослідіть, як Закон України «Про вищу освіту» регулює впровадження інновацій у ЗВО. Проаналізуйте, які інноваційні практики у ЗВО сприяють підвищенню якості підготовки політологів. Розробіть короткий проєкт впровадження інноваційної педагогічної технології у викладанні однієї дисципліни з політології.

Тема 4. Психологічні засади освітнього процесу у ЗВО

Визначте основні чинники, що впливають на успішну адаптацію студентів-політологів. Охарактеризуйте механізми забезпечення психологічної готовності студентів до майбутньої професійної діяльності. Визначте психологічні компетенції, необхідні для успішної роботи політолога. Складіть есе на тему: «Як психологічні засади освітнього процесу впливають на підготовку сучасного політолога» (обсяг: 1 сторінка).

Тема 5. Форми організації навчального процесу у закладах вищої освіти

Визначте основні методи навчання та їх особливості для підготовки політологів. Проаналізуйте загальні форми організації учбової діяльності: індивідуальна, парна, групова та наведіть приклади ефективного застосування цих форм у підготовці студентів-політологів. Визначте, які методи навчання є найбільш ефективними для розвитку аналітичного та критичного мислення студентів-політологів (подайте в таблиці із коротким коментарем, обсяг 1-2 сторінки).

Тема 6. Лекція як форма навчання у ЗВО

Розкрийте психолого-педагогічні аспекти, що впливають на оптимальність викладу лекційного матеріалу (Форма подання: аналітична записка, обсягом 1–2 сторінки). Визначте, які прийоми лектор може використовувати для активізації уваги та підвищення ефективності засвоєння матеріалу. Підготуйте лекцію для студентів-політологів з обраної дисципліни у форматі мультимедійної презентації MS PowerPoint на 5–10 слайдів.

Тема 7. Методика проведення семінарських, практичних, лабораторних занять

Опишіть, як викладач повинен створити ситуації успіху для студентів під час проведення практичних занять (форма подання: аналітична записка на 1–2 сторінки). Складіть план проведення одного семінарського або практичного заняття з дисципліни «Політологія» (тема за вибором). Вкажіть мету та завдання заняття; форму проведення (семінар, практика, лабораторна); способи залучення студентів до активної діяльності; очікувані результати та критерії оцінки ефективності (форма подання: письмова робота на 1–2 сторінки).

Тема 8. Самостійна робота студентів. Методика оцінювання, контролю знань студентів

Охарактеризуйте основні види самостійної роботи: читання, виконання завдань, дослідницька діяльність, проєктна робота. Розкрийте основні принципи оцінювання студентів: об'єктивність, прозорість, комплексність, відповідність навчальним цілям. Складіть коротку аналітичну записку на тему «Як ефективна організація самостійної роботи та контроль знань сприяють підготовці компетентного політолога» (обсяг 1 сторінка).

Тема 9. Психологічні засади інтерактивного навчання

Проаналізуйте сучасні інтерактивні практики викладання: класифікацію інтерактивних лекцій, методи фасилітації (мозкові штурми, техніки запитань, модераторні картки, ранжування, евристична бесіда, синектика). Розкрийте психологічні аспекти ефективного застосування інтерактивних методів у навчанні студентів-політологів. Проаналізуйте метод кейсів: особливості проєктування та застосування у навчанні політологів. Розробіть навчальне інтерактивне заняття (семінар або тренінг) для студентів-політологів із застосуванням одного інтерактивного методу (кейс, рольова гра, проєкт та ін.) й вкажіть мету та завдання заняття, використані інтерактивні методи, очікувані результати (форма подання: письмова робота на 1–2 сторінки).

Тема 10. Психолого-педагогічні особливості діяльності викладача

Охарактеризуйте вимоги до особистості викладача ЗВО, включаючи педагогічну етику та академічну доброчесність. Складіть психолого-педагогічний портрет викладача-політолога, враховуючи його професійні компетентності, психологічні якості та характерологічні властивості, педагогічні вміння та навички, роль медіатора у навчальному процесі (форма подання: письмова робота на 1–2 сторінки з презентацією).

Тема 11. Педагогічна майстерність викладача ЗВО

Проаналізуйте значення самопрезентації та самопозиціонування для сучасного викладача-політолога та наведіть приклади (форма подання: коротка презентація на 1–2 сторінки). Визначте причини, ознаки та наслідки синдрому професійного вигорання та способи його профілактики. Наведіть приклади із застосуванням педагогічного артистизму викладачем у навчанні студентів-політологів (форма подання: аналітична записка або схема (1–2 сторінки)).

Тема 12. Формування та розвиток особистості студента у ЗВО

Проаналізуйте основні чинники розвитку й становлення особистості студента: середовище, виховання, професійне навчання. Розгляньте взаємодію цих факторів у формуванні компетентного політолога. Наведіть приклади практичних заходів ЗВО, що сприяють розвитку особистості студента (форма подання: коротка аналітична записка на 1–2 сторінки).

Тема 13. Психологічний аналіз педагогічної взаємодії викладача та студента

Розкрийте роль культури спілкування та педагогічного такту у взаємодії викладача та студента. Розгляньте психологічні механізми взаєморозуміння у спілкуванні. Наведіть приклади ефективного застосування етики та педагогічного такту у роботі з політологами (форма подання: аналітична записка на 1–2 сторінки).

Тема 14. Природа педагогічних конфліктів в педагогічній сфері та шляхи запобігання їх виникненню

Проаналізуйте прояви особистості викладача та студента у конфліктних ситуаціях. Наведіть приклади типових конфліктів у ЗВО та їх рівнів (міжособистісні, групові, організаційні). Наведіть приклади асертивної поведінки, попередження маніпуляцій та визначення психологічних тригерів у роботі викладача (форма подання: таблиця на 1–2 сторінки).

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

В освітньому процесі застосовуються: лекції; практичні заняття; індивідуальні заняття (консультації); виконання творчих завдань під керівництвом викладача та самостійно.

Загалом використовуються такі методи:

1. Аналітико-рефлексивний аналіз психологічних і педагогічних концепцій.
2. Порівняльно-методологічний аналіз педагогічних і психологічних моделей.
3. Концептуальне моделювання педагогічних і психологічних механізмів.
4. Робота з педагогічними та психологічними кейсами.
5. Рефлексивно-аналітичне обговорення індивідуальних і групових педагогічних ситуацій.
6. Інтерпретаційний аналіз наукових текстів і результатів психологічних досліджень у вищій школі.
7. Метод постановки та аналізу проблемних педагогічних ситуацій.
8. Індивідуальна аналітична робота з розробки педагогічних стратегій.
9. Метод самоаналізу й рефлексії професійного досвіду.
10. Колективна наукова дискусія та обговорення бар'єрів педагогічної діяльності.

8. КРИТЕРІЇ, ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ (ЗАЛІКУ)

В процесі вивчення дисципліни використовуються такі методи оцінювання навчальної роботи здобувача освіти за 100-бальною шкалою:

- практичні заняття;
- самостійна робота;
- публічне оприлюднення результатів самостійної роботи
- залік

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової:

Вид контролю	Шкала оцінювання	Ваговий коефіцієнт	Частка у підсумковій оцінці
Практичні заняття	0–100 балів	0,50	50 %
Самостійна робота	0–100 балів	0,40	40 %
Публічне оприлюднення результатів самостійної роботи	0–100 балів	0,10	10 %
Разом		1,00	100 %

Критерії оцінювання практичних занять*

Бали / Критерій	01–34	35–59	60–64	65–74	75–84	85–100
1. Повнота відповіді (усна/письмова)	Відсутня відповідь або повністю не за темою (не розкриває питання практичного заняття з професійної креативності)	Дуже коротка, уривчаста, не розкриває питання (лише загальні фрази без змісту теми/кейсу)	Лише часткове розкриття теми, значні пропуски (частина аспектів професійної креативності не охоплена)	Тема загалом розкрита, однак бракує важливих аспектів (не враховано окремі чинники/механізми/бар'єри)	Відповідь майже повна, охоплено основні аспекти (охоплено ключові компоненти аналізу професійної креативності)	Повна, вичерпна відповідь із висвітленням усіх аспектів (включно з чинниками, механізмами, бар'єрами, прикладами з науково-професійної діяльності)
2. Точність і правильність викладу (усного/письмового)	Повністю неправильна відповідь (помилкове тлумачення креативності/моделей/чинників)	Переважають грубі помилки (змішування понять, неправильні висновки щодо професійної креативності)	Значні неточності та спотворення понять (частково некоректне тлумачення теорій/моделей креативності)	Загалом правильно, але є деякі неточності (окремі неточні твердження щодо механізмів/чинників професійної креативності)	Майже без помилок, є поодинокі неточності (дрібні неточності в інтерпретації теорій/моделей)	Абсолютна правильність, наукова точність (коректна інтерпретація теорій, моделей і категорій професійної креативності)
3. Логічність і послідовність викладу (усного/письмового)	Виклад хаотичний, без зв'язку (немає структури аналізу ситуації/кейсу)	Логіка майже відсутня, уривчастість (твердження не пов'язані з темою практичного заняття)	Послідовність мало виражена, важко простежити логіку (аналіз професійної креативності фрагментарний)	Є логіка, але виклад непослідовний (структура є, але порушена причинно-наслідкова лінія)	Логічний виклад, незначні порушення послідовності (аналіз ситуації загалом структурований)	Чітка структура, логічна й послідовна відповідь (чітка логіка: поняття → чинники/механізми → висновки → обґрунтування)
4. Глибина розуміння	Не виявляє розуміння (не розуміє суті професійної креативності як психологічної характеристики)	Поверхневе розуміння (відтворює загальні визначення без пояснення)	Обмежене пояснення, без глибини (не показує причинно-наслідкові зв'язки в творчому процесі)	Часткове пояснення причинно-наслідкових зв'язків (пояснює окремі зв'язки чинників і результатів креативності)	Достатнє розуміння, пояснення із прикладами (пояснює механізми/чинники з прикладами професійних ситуацій)	Глибоке розуміння, узагальнення, системне пояснення (системно пояснює модель/механізми професійної креативності, робить узагальнення)
5. Аргументованість відповіді (усної/письмової)	Відсутні аргументи (твердження без обґрунтування щодо професійної креативності)	Аргументів мало, вони непереконливі і (без посилань на теорії/моделі/логіку аналізу)	Аргументів достатньо, але без підтвердження (є позиція, але без прикладів або пояснень)	Аргументи є, але не завжди переконливі (частково спирається на теоретичні положення, але непослідовно)	Аргументована відповідь із прикладами (обґрунтовує висновки прикладами з науково-професійних ситуацій)	Сильна аргументація з прикладами, доказами, посиланнями (спирається на теорії/моделі креативності та коректні приклади аналізу ситуацій)

6. Застосування теорії на практиці (усне/письмове обґрунтування)	Відсутнє (не застосовує теорії/моделі до кейсу)	Немає прикладів, лише абстрактні твердження (без розбору ситуації професійної креативності)	Наведено приклади, але недоречні (приклади не відповідають темі практичного заняття)	Доречні приклади, але неповні (є приклад, але без розкриття механізмів/чинників)	Практичні приклади доречні та різноманітні (кілька прикладів застосування теорії до професійних ситуацій)	Теорія застосована вдало, наведено яскраві й різноманітні приклади (повний аналіз кейсу через модель/теорію професійної креативності)
7. Термінологічна грамотність (усна/письмова)	Термінологія відсутня або неправильна (некоректні поняття креативності/моделей/чинників)	Використання термінів із значними помилками (плутає категорії, підміняє поняття)	Використання частково правильних термінів (окремі терміни коректні, але є змішування понять)	Використання більшості термінів правильно, але з помилками (дрібні помилки в категоріях/визначеннях)	Коректне використання термінів, незначні неточності (в основному точний понятійно-категорійний апарат психології професійної креативності)	Абсолютне володіння професійною термінологією (вільно й точно використовує понятійно-категорійний апарат психології професійної креативності)
8. Комунікативні навички (усні/письмові)	Відповідь відсутня (немає комунікації/представлення результату роботи)	Мовлення/стиль незрозумілі (важко сприймати відповідь/-текст)	Мовлення/стиль малозрозумілі, є труднощі у сприйнятті (структура слабка, думки нечіткі)	Загалом зрозуміло, але не завжди чітко (потребує уточнень під час обговорення)	Коректне використання термінів, незначні неточності (здатний представити аналіз кейсу, але з дрібними мовними/логічними недоліками)	Абсолютне володіння професійною термінологією (чітко, переконливо презентує аналітичні висновки щодо професійної креативності)
9. Самостійність мислення (усна/письмова)	Відсутні власні думки (лише формальні фрази без позиції)	Лише відтворення матеріалу (переказ теорії без аналізу кейсу/ситуації)	Мінімальні спроби власного аналізу (поодинокі судження без розгортання)	Є окремі власні судження (часткова інтерпретація ситуації професійної креативності)	Помітна самостійність, власні узагальнення (робить самостійні висновки за результатами аналізу)	Високий рівень самостійності, оригінальні ідеї (пропонує нестандартні інтерпретації/рішення щодо розвитку професійної креативності)
10. Вміння усно відповідати на додаткові запитання / вміння давати письмові пояснення	Не відповідає (не може пояснити рішення/висновки щодо кейсу)	Відповідає зі значними труднощами (відповіді непослідовні, з помилками)	Відповідь неповна, з помилками (потребує суттєвих уточнень)	Загалом правильні відповіді, але потребують уточнень; пояснення не завжди логічно вибудовані	Упевнено відповідає на запитання, аргументує власну позицію; пояснення зрозумілі, але не завжди розгорнуті	Чітко, логічно й аргументовано відповідає на додаткові запитання; надає розгорнуті пояснення з опорою на теорію, моделі та аналіз професійних ситуацій

* Оцінка визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих за кожне практичне заняття (кожен здобувач має бути оцінений кожного практичного заняття). Пропуски практичних занять обов'язково відпрацьовуються в години консультацій, в іншому випадку вони вважаються оцінкою «0». Для здобувачів, які навчаються за індивідуальним графіком, поточне оцінювання проводиться під час консультацій та шляхом виконання завдань в системі Moodle.

Критерії оцінювання самостійної роботи*

Бали / Критерій	01–34	35–59	60–64	65–74	75–84	85–100
1. Повнота виконання завдання	Завдання не виконано або не відповідає темі	Виконано формально, без розкриття змісту	Часткове виконання з істотними пропусками	Завдання виконано, але не всі аспекти розкриті	Майже повне виконання із незначними пропусками	Повне, вичерпне виконання всіх вимог завдання
2. Наукова коректність і точність	Грубі помилки, некоректні твердження	Переважають помилки й неточності	Є суттєві неточності у використанні понять	Загалом коректно, але з окремими неточностями	Майже повна наукова коректність	Повна наукова коректність і точність викладу
3. Логічність і структурованість роботи	Відсутня логіка й структура	Структура слабка, логіка порушена	Фрагментарна логіка викладу	Загалом логічно, але з порушеннями	Чітка структура з незначними недоліками	Чітка, логічна й послідовна структура
4. Глибина аналізу	Аналіз відсутній	Поверхневий опис без аналізу	Обмежений аналіз без узагальнень	Частковий аналіз з окремими висновками	Достатньо глибокий аналіз з прикладами	Глибокий, системний аналіз з узагальненнями
5. Аргументованість і обґрунтованість	Аргументація відсутня	Аргументи непереконливі	Є аргументи без належного обґрунтування	Аргументація частково обґрунтована	Аргументовано з прикладами	Сильна аргументація з науковими опорами
6. Термінологічна грамотність	Термінологія некоректна або відсутня	Багато помилок у термінах	Частково коректне використання термінів	Переважно коректна термінологія	Коректна термінологія з незначними неточностями	Вільне й точне володіння термінологією
7. Самостійність виконання	Відсутні власні судження	Робота репродуктивна	Мінімальні прояви самостійності	Часткова самостійність	Помітна самостійність і власні висновки	Високий рівень самостійності та оригінальності

* Оцінка визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих за самостійну роботу для кожного заняття. Для здобувачів, які навчаються за індивідуальним графіком, поточне оцінювання проводиться під час консультацій та шляхом виконання завдань в системі Moodle.

Критерії оцінювання підсумкового контролю (заліку) з дисципліни «Педагогіка та психологія вищої школи»

Оцінку **«відмінно» (90–100 балів, А)** заслуговує здобувач ступеня доктора філософії, який всебічно й глибоко володіє програмовим матеріалом дисципліни, демонструє системне розуміння вивченого матеріалу, здатний до аналізу, синтезу та концептуального узагальнення психолого-педагогічної інформації, оперує понятійно-категорійним апаратом на високому науковому рівні, засвоїв основну та додаткову літературу, рекомендовану програмою, уміє критично аналізувати інформацію з різних наукових джерел, аргументовано застосовує теоретичні положення до аналізу професійних і наукових ситуацій, здатний продукувати оригінальні ідеї, наукові узагальнення та обґрунтовані висновки, вільно й логічно їх презентує.

Оцінку **«добре» (85–89 балів, В)** заслуговує здобувач ступеня доктора філософії, який повністю опанував програмовий матеріал дисципліни, має системні знання з проблематики професійної креативності, виявляє здатність до самостійного пошуку та аналізу наукової інформації, засвоїв основну літературу, рекомендовану програмою, уміє застосовувати теоретичні положення до аналізу науково-професійних ситуацій, здатний формулювати власні судження та ідеї щодо розвитку професійної креативності, однак не в усіх відповідях демонструє достатню глибину аргументації або концептуальну завершеність висновків.

Оцінку **«добре» (75–84 бали, С)** заслуговує здобувач ступеня доктора філософії, який загалом опанував навчальну програму, але має окремі незначні прогалини у знаннях, уміє порівнювати, узагальнювати та систематизувати психолого-педагогічну інформацію з проблем педагогіки та психології вищої школи, застосовує знання у аналізі науково-дослідницької діяльності, засвоїв основну літературу, рекомендовану програмою, здатний формулювати власні думки, проте вони не завжди відзначаються достатньою глибиною, методологічною чіткістю або аргументованістю.

Оцінку **«задовільно» (65–74 бали, D)** заслуговує здобувач ступеня доктора філософії, який володіє основним програмовим матеріалом у мінімально необхідному обсязі, достатньому для подальшої наукової та професійної діяльності, ознайомлений з основною літературою, рекомендованою програмою, допускає помилки у відповідях або при виконанні завдань, однак за умови вказівки на них здатний частково їх усунути та скоригувати власні судження.

Оцінку **«задовільно» (60–64 бали, E)** заслуговує здобувач ступеня доктора філософії, який володіє програмовим матеріалом на базовому рівні, необхідному для продовження навчання та наукової діяльності, однак виконання контрольних та самостійних завдань відповідає лише мінімальним вимогам, характеризується обмеженою аргументацією, недостатньою глибиною аналізу та репродуктивним характером відповідей.

Оцінку **«незадовільно» (35–59 балів, FX)** отримує здобувач ступеня доктора філософії, який виявив суттєві прогалини у знаннях програмового матеріалу, допустив принципові помилки у відповідях на екзаменаційні питання, не продемонстрував сформованості аналітичних, рефлексивних та концептуальних умінь, передбачених програмою дисципліни.

Оцінку **«незадовільно» (01–34 бали, F)** отримує здобувач ступеня доктора філософії, який володіє навчальним матеріалом лише на рівні фрагментарного відтворення, не готовий до самостійного аналізу наукової інформації, не здатний продукувати власні судження, ідеї чи узагальнення щодо проблем педагогіки та психології вищої школи, що унеможливорює подальше навчання за відповідним освітньо-науковим рівнем.

Узагальнена шкала оцінювання:

За шкалою Університету	За національною шкалою	За шкалою ЄКТС
90–100	Відмінно	A (відмінно)
85–89	Добре	B (дуже добре)
75–84		C (добре)
65–74	Задовільно	D (задовільно)
60–64		E (достатньо)
35–59	Незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
01–34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Дольнікова, Л. В. Педагогічна майстерність сучасного викладача : навч. посіб. Львів: Левада. 2024. 250 с. URL: https://odnb.odessa.ua/vnn/book/-19578?utm_source=chatgpt.com
2. Задорожна-Княгницька, Л. В., Нетреба, М.М., & Бодик, О.П. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. Одеса: КУПРІЄНКО СВ. 2022. 309 с. URL: <https://ua.promonograph.org/index.php/ua/catalog/view/u1-2022/14/31>
3. Марцева, Л. А. Педагогіка і психологія вищої школи : навч. посіб. Житомир: Державний університет «Житомирська політехніка». 2022. 150 с. URL: <https://eztuir.ztu.edu.ua/handle/123456789/8091;jsessionid=67B4966C9D8C858BE731612E8F58BE25>
4. Ребуха, Л.З., & Зварич, Г.В. Навчання у вищій школі: формування управлінської компетентності у майбутніх педагогів. *Гуманітарні студії: історія та педагогіка*. 2023. 1(05). С. 114–124. URL: <http://gsip.wunu.edu.ua/index.php/gsipua/issue/view/10/10>
5. Ребуха, Л. З. Готовність вчителів гуманітарних предметів до профорієнтаційної роботи у закладах загальної середньої освіти. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія: Педагогічні науки*. 2022. 1((349)1). С. 185–194. URL: <http://visnyk.luguniv.edu.ua/index.php/vped/article/view/768/773>
6. Ребуха, Л.З., Яценко, Е.М., & Левандовська, І.З. Безперервна педагогічна освіта викладачів закладів вищої освіти: кластерний підхід. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*: зб. наук. праць. Запоріжжя: КПУ. 2021. 4(3). С. 86–91 URL: http://pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2021/74/part_3/74-3.pdf

Додаткова література

1. Гулай, О.І. Педагогіка і психологія вищої школи: метод. вказівки до практичних занять та викон. самостійної роботи для здобувачів третього (доктор філософії) рівня вищої освіти. ЛНТУ. 2022. 42 с.
2. Дяков, С., Шоробура, І., & Ребуха, Л. Методичне забезпечення змішаного навчання у вищих військових навчальних закладах. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2024. 5(139). С. 151-160. URL: <https://pedscience.sspu.edu.ua/wpcontent/uploads/2024/11/дякуов.pdf>
3. Желанова, В.В. Впровадження стратегії міждисциплінарності у сучасній вищій освіті. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія «Педагогіка. Соціальна педагогіка»*. 2021. 1(48).С. 477–480.
4. Закон України «Про вищу освіту». № 1556-VII від 01.07.2014 (у редакції станом на 2024). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
5. Закон України «Про освіту». №2145-VIII від 05.09.2017. (із змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
6. Марцева, Л.А. Педагогіка і психологія вищої школи : навч. посіб. Житомир: Державний університет «Житомирська політехніка». 2022. 150 с.
7. Мухіна, Г.В. Педагогіка та психологія вищої школи : навч.-метод. посібник. К., «Дакор». 2022. 178 с.
8. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012-2021 роки. URL : <http://www.mon.gov.ua/images/files/news/12/05/4455.pdf>
9. Ребуха Л. З. Методологічні засади інноваційних технологій навчання у вищій школі. *Інноваційні технології навчання в умовах модернізації сучасної освіти: монографія / за наук. ред. Ребухи Л.З. Тернопіль, ЗУНУ. 2022. 145 с.*
10. Ребуха, Л.З. Педагогіка та психологія вищої школи: методичні рекомендації з вивчення дисципліни. Тернопіль: Вектор. 2025. 24 с.
11. Ребуха, Л.З. Педагогіка та психологія вищої школи: методичні рекомендації до самостійної роботи Тернопіль: Вектор. 2025. 26 с.
12. Ребуха, Л.З. Педагогіка та психологія вищої школи: методичні рекомендації щодо проведення лекцій. Тернопіль: Вектор. 2025. 28 с.

13. Ребуха, Л.З., & Брик, Р.С. Формування у студентів закладів вищої освіти свідомого та відповідального ставлення до батьківської ролі. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології: науковий журнал / МОН України, Сумський державний педагогічний ун-т ім. А. С. Макаренка. 2022. 2(116). С. 169–178. URL: <https://pedscience.sspu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/10/19-1.pdf>
14. Ребуха, Л.З., & Рудакевич, О.М. Освітня діяльність як основа національної ідентифікації: український досвід. *Інноваційна педагогіка*. 2023. 65(1). С. 22–26. URL: http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2023/65/part_1/4.pdf
15. Ребуха, Л., & Богуш, М. Психолого-педагогічна діагностика результатів навчання у закладах вищої освіти. *Педагогічний дискурс*. 2025. 38. С. 79–85 URL: https://kgpa.org.ua/?page_id=6806
16. Староста, В.І. Педагогіка та психологія вищої школи: навч.-метод. посібник для самостійної роботи студентів. Ужгород : ДВНЗ «УжНУ». 2021. 68 с. URL: https://dspace.uzhnu.edu.ua/items/fc2ad6ab-c194-4e20-91f9-7e189b39677c?utm_source=chatgpt.com
17. Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2021-2031 роки. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2020/09/25/rozvitku-vishchoi-osviti-v-ukraini-02-10-2020.pdf>.
18. Mamychenko, S. Pedagogy of higher education in Ukraine: Concepts and trends of modernity. *International Journal of Social Sciences*. 2025. 8(3). С. 121-128. URL: <https://doi.org/10.21744/ijss.v8n3.2441>
19. Rebukha, L., & Liu, H. Comparative Analysis of the Physical Culture and Sports Specialists Training for the Future Professional Activities in Ukraine and Abroad. *Гуманітарні студії: історія та педагогіка*. 2023. 2. С. 102–112. URL: <http://gsip.wunu.edu.ua/index.php/gsipua/article/view/176>
20. Scherschel, H. (Ed.). *Teaching Tips: A Compendium of Conference Presentations on Teaching*. 2021. 20 pp.